

FORSVARSMINISTERIET

(EUU 2869+2870 alm. - Spørgsmål 1)

EUU 2869+2870, spørgsmål 1:

Ministeren bedes – som lovet på Europaudvalgets møde den 23. maj 2008 – fremsende et notat, der redegør for situationen i Tchad og status på EU's mission i landet.

Svar:

Situationen i Tchad

Udenrigsministeriet har oplyst følgende:

"Tchad har siden uafhængigheden i 1960 været præget af ustabilitet og vold. Dette skyldes hovedsageligt spændinger mellem den overvejende muslimske befolkning i den nordlige del af landet og den kristne befolkning i den sydlige del af landet. Præsident Déby Itno, som tog magten fra den tidligere diktator Hissene Habre i 1990, udskrev landets første flerpartivalg til præsidentposten i juni 1996, som han selv vandt. I januar 1997 blev der afholdt valg til den lovgivende forsamling, hvor Débys parti Mouvement Patriotique du Salut (MPS) vandt 63 af parlamentets 125 pladser.

Déby vandt ligeledes præsidentvalget i 2001, og ved parlamentsvalg i foråret 2002 fik præsidentens eget parti Mouvement Patriotique du Salut (MPS) 113 af de 155 pladser i parlamentet. Der blev rapporteret om uregelmæssigheder i forbindelse med valget, ligesom oppositionen beskyldte regeringen for korrupsion og favorisering af præsidentens stammefolk – Zaghawas.

Siden 2004 har tilhængere af en hård kurs i regeringen arbejdet for at ændre lovgivningen, således at præsidenten kan vælges for mere end to perioder. Ved en folkeafstemning den 6. juni 2005 blev loven gennemført med 77 pct. af stemmerne, hvilket gav præsident Déby mulighed for en tredje præsidentperiode ved valget i 2006. Oppositionen krævede valget boykottet, og kritiserede valgresultatet, som gav Déby en tredje periode.

De senere år har sikkerhedssituationen i Tchad udviklet sig i negativ retning som følge af dannelsen af talrige oprørsgrupper, som fortrinsvis opererer i det østlige, sydlige og nordlige Tchad. I april 2006 angreb en koalition af oprørsbevægelser hovedstaden N'Djamena. Offensiven lykkedes dog ikke, og oprørerne blev sendt på flugt af regeringsstyrkerne. Siden er der blevet meldt om sporadiske kampe mellem regeringsstyrker og oprørere i fortrinsvis det østlige Tchad.

Kamphandlinger i Darfur-provinsen i Sudan har medført en flygtningestrøm imod det østlige Tchad, og man regner med, at over 200.000 sudanesiske flygtninge er flygtet over grænsen til Tchad. Konflikterne i det østlige Tchad afledt fra Sudan, kan have en destabiliserende effekt for landet.

Oprørsgrupper indledte den 28. januar 2008 en offensiv i Tchad fra deres baser i Darfur. Efter en hurtig fremrykning gennem Tchad nåede de den 2. februar hovedstaden, N'Djamena, hvor der i to dage var hårde kampe. Oprørerne blev slået tilbage, og befinder sig nu i det sydøstlige Tchad på grænsen til Den Centralafrikanske Republik.

Tchad beskylder Sudan for at støtte de regeringsfjendtlige oprørsgrupper. Omvendt beskylder Sudan Tchads regering for at have støttet et angreb fra en af de sudanesiske oprørsgrupper på Khartoum i maj 2008. De diplomatiske forbindelser mellem de to lande er afbrudt.

De oprørsgrupper, der i januar 2008 nåede N'Djamena, udgør en alliance af de tre primære oprørsgrupper i Tchad: Union des Forces pour la Democratie et le Developpement (UFDD), dannet i 2006 og ledet af Mahamat Nouri, som har haft adskillige ministerposter under præsident Déby, Union des Forces pour la Democratie et le Developpement – Fondamentale (UFDD-F), dannet i 2007 i et split fra UFDD, og Rassemblement des forces pour le Changement (RFC), dannet i 2006 som en paraplyorganisation for adskillige oppositionsgrupper. Gruppen har sin base i samme stamme (Zaghawa) som præsidenten.

Efter angrebet på N'Djamena har præsident Deby i april 2008 udpeget en ny premierminister, Youssouf Saleh Abbas, som har formet en samlingsregering, hvori der indgår fire betydningsfulde medlemmer af oppositionen, herunder to fra den sydlige del af landet, hvor den største del af befolkningen er koncentreret. Den nye premierminister vurderes (i modsætning til forgængeren) som værende åben, pragmatisk og moderat, og han har i sine foreløbige erklæringer udtalt sig om behovet for forsoning. Der er endvidere oprettet en kommission, der skal undersøge begivenhederne omkring angrebet på N'Djamena. EU deltager som observatør i kommissionen.

Selv om præsidenten fremstår svækket efter angrebene på N'Djamena, er der håb om, at der nu er indledt en proces, der kan lede til stabilisering."

EU's militære operation i Tchad og Den Centralafrikanske Republik

EU's ministerråd gav i sine konklusioner af 23. juli 2007 udtryk for sin faste beslutning om fortsat at støtte Den Afrikanske Union og FN's bestræbelser på at finde en løsning på konflikten i Darfur-regionen i Sudan. Rådet understregede endvidere den regionale dimension af Darfur-krisen samt det presserende behov for at imødegå krisens destabiliserende indvirkning på den humanitære og sikkerhedsmæssige situation i nabolandene og samtidig yde støtte til deployeringen af en multidimensional FN-tilstedeværelse i det østlige Tchad og den nordøstlige del af Den Centralafrikanske Republik.

På det grundlag vedtog EU den 15. oktober 2007 en fælles aktion (Rådets fælles aktion 2007/677/FUSP) om gennemførelse af en militær overgangsoperation i Republikken Tchad og Den Centralafrikanske Republik – benævnt EUFOR Tchad/RCA – i overensstemmelse med mandatet i FN's Sikkerhedsråds resolution (UNSCR) 1778 (2007). I henhold hertil blev EU bemyndiget til at gennemføre en operation i disse lande i en periode på 12 måneder fra erklæringen om indledende operativ kapacitet. Myndighederne i Tchad og i Den Centralafrikanske Republik hilste en militær EU-tilstedeværelse i deres respektive lande velkommen.

EU's operation har til formål at bidrage til at forbedre sikkerheden for flygtninge og internt fordrevne, gøre det lettere at yde humanitær bistand samt skabe vilkår, der er gunstige for genopbygnings- og udviklingsarbejdet i disse regioner.

EU's operation blev iværksat den 28. januar 2008 (Rådets afgørelse 2008/101/FUSP). Imidlertid udbrød der samtidig uroligheder i områder, jf. ovenstående beskrivelse af situationen i Tchad, og deployeringen måtte midlertidigt sættes i bero. Efter genoptagelse heraf blev den indledende operative kapacitet opnået

15. marts 2008. Den officielle slutdato for operationen bliver dermed 15. marts 2009, medmindre der opnås enighed om en forlængelse.

EU's operation har en størrelse på ca. 3.700 mand og er under ledelse af en irsk generalløjtnant. 17 EU-medlemslande bidrager til operationen, hvor Frankrig stiller med det største bidrag, mens andre centrale bidragsydere bl.a. omfatter Irland, Østrig, Sverige, Belgien, Polen, Finland og Italien. Danmark deltager som følge af forsvarsforbeholdet ikke i operationen. En række ikke-EU-lande har udvist interesse for at bidrage til operationen, og forhandlinger herom pågår i øjeblikket. Medio juni måned var knap 3.000 mand deployeret og opbygningen af missionen pågår således fortsat.

Det kan afslutningsvis oplyses, at FN's Sikkerhedsråds resolution 1778 (2007) indeholder en bestemmelse om, at EU og FN inden for en periode på seks måneder fra datoen for indledende operativ kapacitet skal foretage en evaluering af behovene med henblik på opfølgningsordningerne, herunder en eventuel FN-operation. Evalueringen skal således foreligge medio september 2008, og det indledende arbejde er så småt ved at gå i gang.